

همه چیز درباره تئوری اجباری پترسون؛

فرزندپروری ناکارآمد و احتمال بزهکاری فرزندان

محیا تکنده
روانشناس بالینی

اگر از پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها سوال کنید، شاید نیمی از آن‌ها معتقد باشند که تنبیه فرزند باعث خواهد شد در آینده با مشکلات کمتری مواجه باشد و از نظر رفتاری روند رشدی بهتری طی کند. چه این عقیده را قبول داشته باشید و چه نداشته باشید، به هر حال در گذار زندگی و تربیت فرزند زمان‌هایی بوده که احساس کنید نیاز است فرزندتان را تنبیه کنید تا بیاموزد رفتارش را کنترل کند. اما دکتر جرالد پترسون که بیش از چهل سال به مطالعه‌ی خانواده و تربیت فرزند پرداخته، معتقد است تنبیه تنها باعث شکل‌گیری چرخه‌ی اجباری خواهد شد. تئوری اجباری پترسون توضیح می‌دهد که چگونه رفتار تنبیهی والدین از طریق تقویت متقابل منجر به ناسازگاری بیشتر کودک و نوجوان شده و در نهایت باعث کشیده شدن وی به سمت ارتباط با همسالان نامن می‌شود. تقویت متقابل زمانی شروع می‌شود که رفتارهای مشکل ساز کودک، تربیت اجباری والدین را تقویت می‌کند و هنگامی که کودک به سن نوجوانی می‌رسد، این چرخه از رفتارهای اجباری، نوجوان را به سمت معاشرت با همسالان منحرف سوق می‌دهد که رفتار انحرافی را بیشتر تقویت می‌کنند و اغلب به بزهکاری ختم می‌شود.

چرخه اجباری چیست

وقتی کودک از دستور یا درخواست والدین سرپیچی می‌کند، این رفتار نادرست باعث خشم و خصومت والدین می‌شود. سپس والدین واکنش تنبیهی نشان می‌دهند، که رفتار مخرب کودک را تحریک کرده و واکنش خشمگینانه والدین را بیش از پیش افزایش می‌دهد. با ادامه مبادلات، سطح اجبار تا جایی تشدید می‌شود تا به یک چرخه اجباری منجر شود. چرخه اجباری والد-کودک چرخه‌ای از تعاملات منفی والد-فرزند است که منجر به ایجاد رفتار ضد اجتماعی در کودک می‌شود. افزایش خصومت، پرخاشگری و منفی‌نگری بین والدین و فرزندان، یک چرخه بازخورد مثبت از رفتارهای پرخاشگرانه را تشکیل می‌دهد. این چرخه تا زمانی ادامه می‌یابد که یکی از طرفین برنده شود. اگر

کودک در نهایت تسلیم شود، والدین «برنده» می‌شوند و تربیت اجباری تقویت می‌شود. اگر والدین عقب بکشند، کودک "برنده" می‌شود و رفتار پرخاشگرانه را تقویت می‌کند. تحقیقات نشان داده که اکثر والدین زمانی که رفتار کودک دفعه بعدی که والدین سعی در تنبیه کردن دارند، بدتر می‌شود، عقب نشینی می‌کنند. در نتیجه، رفتار والدین به طور ناخواسته رفتار دشوار کودک را تقویت می‌کند. از طرفی رفتار پرخاشگرانه کودک، منفی‌گرایی والدین را تقویت می‌کند. تقویت منفی رفتار نادرست کودک و اجبار والدین باعث ایجاد چرخه بازخورد مثبت به رفتار نامناسب می‌شود. تعامل اجباری در طول زمان به طور فزاینده ای چالش برانگیز شده و رفتار پرخاشگرانه را تشدید می‌کند. طبق نظریه‌ی جرالد پترسون، یک چرخه اجباری معمولاً از دوران نوزادی شروع می‌شود. هنگام تولد، کودک به طور غریزی گریه می‌کند (چیزی که والدین خواستار آن نیستند) تا توجه مراقبین را برای برآوردن نیازهای خود جلب کند. کودک یاد می‌گیرد که وقتی گریه می‌کند، والدین او را بغل کرده، غذا می‌دهند و توجه بیشتری به وی نشان می‌دهند. خلق و خوی کودک، زمانی که والدین به تنش کودک توجه می‌کنند، نوع برآورد نیازها و دفعات برآوردن خواست کودک، پایه‌ی اساسی برای شکل‌گیری چرخه‌ی اجبار محسوب می‌شود. کودکی با خلق و خوی دشوار اغلب اختلال در تنظیم احساسات را نشان می‌دهد، که احتمالاً واکنش‌های خشن والدین را تحریک می‌کند. هرچه مشکلات رفتاری کودک بیشتر باشد، پاسخ اجباری، کنترل‌کننده و منفی والدین بیشتر خواهد بود که به نوبه خود پرخاشگری کودک را تحریک کرده و در نتیجه چرخه اجبار را بازتولید می‌کند. در واقع هم والدین و هم کودک ممکن است مسئول ایجاد چرخه اجباری باشند زیرا هر دو آن را به طور متقابل شکل داده و حفظ می‌کنند. والدینی که در چرخه های اجباری شرکت می‌کنند، معمولاً والدین مستبدی هستند که به طرق مختلف تنش را تشدید کرده واز کنترل بیشتر و راهنمایی کمتر استفاده می‌کنند. جای صبر و حوصله در رفتار این دسته از والدین به شدت خالی است و ترجیح می‌دهند به جای صرف زمان و انرژی از روش‌های تربیتی استبدادی و فوری بهره برند و واکنش عاطفی منفی این والدین باعث ایجاد خودتنظیمی منفی در فرزندان خواهد شد. مقررات ضعیف، تفسیر اشتباه رفتار منفی کودک و استفاده از نیروی اجباری بیشتر کار را درون این خانواده‌ها بسیار دشوار می‌کند چرا که والدین خشن به جای منحرف کردن توجه کودکان از یک

رویداد ناراحت‌کننده و کمک به کودکان برای کاهش ناراحتی، تمرکز روی آن را افزایش داده و رفتار نظارتی نامناسب را تقویت می‌کند. چیزی که تمام والدین باید به آن اشراف داشته باشند این است که در یک تعامل با بار هیجانی منفی، کودک به جای محتوای درخواست‌های والدین، به احساسات آن‌ها واکنش نشان می‌دهد. بنابراین حتی زمانی که والدین خشن درخواست قانونی داشته باشند اگر پیام با احساسات منفی ارائه شود، کودک به جای خود درخواست، به احساس منفی مذکور واکنش نشان می‌دهد.

اثرات منفی چرخه‌های اجباری

عدم انطباق و پرخاشگری در اوایل دوران کودکی رایج است، اما فرزندپروری ناکارآمد می‌تواند منجر به افزایش درگیری شود که زمینه مناسبی برای رفتارهای مخالف با علائم عجیب وغریب در کودکان است، این مشکلات رفتاری اغلب در خانواده‌هایی ایجاد می‌شود که تعاملات اجباری رایج است. از طرفی در سنین پیش دبستانی، کودکانی که در خانه سرکشی می‌کنند احتمالاً آموخته‌اند که چگونه با استفاده از رفتار پرخاشگرانه، خواسته‌های ناخوشایند خود را به هدف برسانند. آنها این رفتار آموخته شده را به تعامل با دیگران خارج از خانواده مانند همسالان و معلمان منتقل می‌کنند. محققان دریافته‌اند که داشتن والدین مستبد و متخاصم از ویژگی‌های بارز قلدرها و قربانیان قلدری است. در غیاب تعاملات مثبت، رابطه بین والدین و فرزند بدتر می‌شود. اغلب، والدینی که برای کودک صفات منفی قائل می‌شوند، به عنوان ابزار برای کنترل فرزندان خود به تنبیه بدنی شدید متوسل خواهند شد و انضباط خشن ممکن است در نهایت به آزار فیزیکی تبدیل شود.. هنگامی که والدین خصمانه هستند، تنظیم ضعیف هیجان را به مثابه الگو منتقل کرده و به فرزندان خود یاد نمی‌دهند که چگونه با همسالان خود به صورت مشارکتی

و اجتماعی تعامل کنند.در نهایت کودکانی که نمی‌توانند برانگیختگی عاطفی منفی را تنظیم کنند، احتمالاً با همسالان خود در مدرسه مشکلات اجتماعی را تجربه خواهند نمود و رفتارهای مشکل ساز که در خانه شکل گرفته‌اند معمولاً در مدرسه با مبادلات اجباری با همسالان حفظ می‌شوند. کودکانی که رفتار ضد اجتماعی بالا و مهارت‌های اجتماعی ضعیفی دارند، اغلب توسط همسالان عادی خود طرد می‌شوند، و این باعث می‌شود که به سمت همسالان منحرف که مشکلات رفتاری آنها را تقویت می‌کنند، سوق پیدا کنند. ایجاد مشکلات رفتاری در اوایل دوران کودکی اغلب منجر به بزهکاری جدی‌تر منجر می‌شود طوری که محققان بین ارتباط والدفرزند با نشانه‌های چرخه‌ی اجباری و دستگیری زود هنگام ارتباطات مستقیمی پیدا کرده‌اند.

شکستن چرخه اجباری

برای شکستن چرخه اجباری، هم والدین و هم کودک باید یاد بگیرند که احساسات خود را تنظیم کنند تا از تشدید تبادلات خصمانه جلوگیری کنند. مداخلاتی که شیوه های فرزندپروری اجباری را هدف قرار می‌دهد می‌تواند از تشدید مشکلات رفتاری جلوگیری کند. آموزش والدین و فرزندان در مورد راهبردهای تنظیمی صحیح راه دیگری برای شکستن چرخه اجبار است. با این وجود، اگر الگوی تعارض برای سال‌ها وجود داشته باشد، تغییر آن به تنهایی بدون کمک حرفه‌ای دشوار خواهد بود. مشاوران مدرسه و روانشناسان می‌توانند به والدینی که می‌خواهند این چرخه را بشکنند کمک کنند. اگرچه هم کودک و هم والدین در ایجاد و تداوم چرخه اجباری سهیم هستند، اما تنها یک بزرگسال در این تعامل وجود دارد. به عنوان بزرگسالان، والدین باید ابتکار عمل را برای شکستن شیوه‌های سخت تربیتی و کمک به کودکان در یادگیری مهارت‌های روابط انطباقی داشته باشند.

یادداشت

تش‌باد در بندرعباس بی‌سایه

اینجا بندرعباس است و با وجود اینکه هنوز بهار به پایان نرسیده، گرمای هوا طاقت مردم را طاق کرده است. دمای هوا بر روی

غزاله ماندگاری
خبرنگار

دماسنج‌ها به ۴۰ درجه هم می‌رسد؛ اما دمای احساسی مردم در ۵۰ درجه نیز محسوس است. هواشناسی می‌گوید که سال گذشته، میزان بارندگی در استان هرمزگان به قدری کم بوده که کارشناسان اعلام کردند؛ سال ۱۴۰۳، شاهد گرمای طاقت‌فرسایی خواهیم بود.

هنوز وارد تابستان نشده‌ایم اما گرما به‌گونه‌ای است که انگار چله تابستان است و حتی کولر خودروها، منازل و ادارات نیز جوابگو نیستند. خدا نکند که بدون وسیله حمل و نقل باشی و بخوای بیرون از خانه بروی؛ آن وقت است که شاهد پدیده آتش‌باران از زمین و آسمان خواهی بود.

مستولان شهری هم دغدغه مردم عادی را درک خواهند کرد و کمتر نگاهی به فضای سبز و ایجاد «سایه‌بانی از درختان» برای مردم داشته‌اند. این در حالی است که شهرهای دیگر کشور باوجوداینکه آب‌وهوای معتدل‌تری نسبت به استان هرمزگان دارند؛ اما در خیابان‌هایشان، گوش‌تاگوش درختان بلندقامت با شاخه‌های درهم قرارگرفته‌اند که آفتاب سوزان، ذره‌ای مردم را آزار ندهد.

وجود درختان بلند و سایه‌دار، تاثیر بسیار مهمی روی خنک کردن یا تحمل گرما برای شهروندان دارد. گرم‌زدگی جان آدمی را می‌گیرد و سایه در این مواقع، ناجی محسوب می‌شود.

از طرفی، نظم در حمل‌ونقل عمومی برخی شهرهای کشور، خللی در عبور و مرور شهروندان ایجاد نمی‌کند و معطلی آنان را در پایین‌ترین حد نگه‌داشته است. حمل‌ونقل عمومی هرمزگان؛ علی‌الخصوص شهرستان بندرعباس نیز از حال‌وهوای دیگری برخوردار است!، تاکسی‌های فرسوده و اتوبوس‌های کمیاب، تنها بخش کوچکی از معضل حمل‌ونقل شهری بندرعباس به شمار می‌روند.

مردم شهر، پس از معطلی زیاد، اگر تاکسی‌ای برایشان بایستد، از گرما جان سالم به درخواهند برد و برای درخواست روشن کردن کولر خودرو، باید بهای بیشتری از تعرفه نامعلوم به راننده پرداخت کنند! و محرز است که مسئولان بلندمرتبه کشوری باید به‌یاس چنین مدیریت مطلوبی در بندرعباس از مسئولان شهری قدردانی کنند.

یکی دیگر از معایب روزهای گرم شهرهای هرمزگان، قطعی برق و به دنبال آن قطعی آب است.

در چند هفته اخیر، برق بسیاری از مناطق بندرعباس از جمله؛ کوی دماوند، الهیه جنوبی، شهرک امام رضا قطع شده است. این قطعی برق موجب خاموش شدن پمپ و قطعی آب در آپارتمان‌ها می‌شود.

در ساعات اوج گرما، مسئولان شهری به فکر قطع کردن برق یا آب و ذخیره‌سازی آن برای روزهای مبادا می‌افتند.

بی‌آنکه حال بیماران و نوزادان در خانه را در نظر بگیرند. هنوز وارد سه‌ماهه تابستان نشده‌ایم و اوضاع این چنین است، وای به حال تابستان سال ۱۴۰۳!

آگهی شرکت‌های تعاونی سراسر هرمزگان در صبح‌ساحل

تلفن پذیرش: ۰۵-۱۰۵۵۴۶۲۱۴۶۲۳۲۲۲

جدول کلمات متقاطع | دوره جدید شماره ۴۳۸۳

طراح: مهدی سنگی

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱															
۲															
۳															
۴															
۵															
۶															
۷															
۸															
۹															
۱۰															
۱۱															
۱۲															
۱۳															
۱۴															
۱۵															

افقی

۱-اسکلت- پشته هیزم ۲- ازدانه های روغنی- تابه نان پزی - خشک اندیشی ۳- قیمت بازاری - از آداب پرسشی- اصطلاحی درفضای مجازی - رفوزه ۴- امر به یافتن - اسب سرخ وسفید - اهل کشور آسیایهای بادی ۵- چرخ و فلک- مفرد اوهام - یار دیرین مهره ۶- پاک از آلودگی وتهمت - کمد چند کشویه- آموزشگاه عالی ۷- ماه نو- سلام وتحیت- امیدواری ۸- نوعی از مصالح بنایی - اثری از سامرست موآم نویسنده انگلیسی - جنس مذکر ۹- گوسفند

حل جدول شماره ۴۳۸۲

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ن	ا	ف	د	ک	خ	ن	ی	ا	و	ر	ا	ن		
۲	ا	ت	ا	ن	ج	ا	ن	ا	ف	ر	ی	ب	ا		
۳	ه	ی	ج	ا	ن	د	ا	ر	ا	و	ا	ع	ظ		
۴	ی	ا	ن	ت	ن	س	د	ر	ه	ل	ا	ر			
۵	ج	م	ک	ر	ا	ن	ی	و	ن	س	د	د	و		
۶	ش	و	ر	ی	ه	ک	ن	د	ا	ج	م				
۷	ی	ا	م	ک	ن	ی	ا	ی	ر	م	ا	ن			
۸	خ	ن	ج	ر	ب	ا	ب	و	س	غ	ل	ی	ظ		
۹	ی	ر	ب	ا	س	ت	ش	ت	و	ه	و	و			
۱۰	ل	م	ا	ل	ف	ر	ا	ی	ن	د	د	ا	ر		
۱۱	م	ر	ب	ا	د	ر	ق	ل	و	ه	ک	ن			
۱۲	ش	ا	ر	ن	ی	ک	ک	ن	م	ر	ه	م			
۱۳	ا	و	ا	ن	س	ا	ل	ک	ن	ه	ا	م	ی		
۱۴	ی	ر	ق	ا	ن	ن	و	ش	ا	د	ن	ا	ن		
۱۵	خ	ا	م	و	ش	ی	س	پ	ی	د	م	ت	ر	و	